

A Folyamatot az egyetemekről szóló egységes törvény (Ley Orgánica de Universidades, LOU) tartalmazza. A kormány nemrégiben javasolt néhány módosítást ehhez a törvényhez, amelyeket jelenleg vitatnak meg, és az új törvényt a tervek szerint 2007-ben fogadja el a parlament. A nem egyetemi felsőoktatást az oktatásról szóló egységes törvény (Ley Orgánica de Educación, LOE) szabályozza, amelyet 2006-ban fogadtak el. A legutóbbi hivatalos szabályozások a Bolognai Folyamattal és az EFT irányelveivel összhangban az ECTS (2003), az oklevélmelléklet (2004) és a háromciklusú képzési szerkezet bevezetésére vonatkoznak (2005 januárjában elfogadott uralkodói rendeletek). Az Oktatási és Tudományos Minisztérium tett néhány módosító javaslatot ezekhez az uralkodói rendeletekhez, ezeket jelenleg vitatják meg, és 2007 folyamán tervezik az elfogadásukat.

A háromciklusú képzési szerkezet (*Diplomado/Licenciado/Doctor*) az egyetemi reformról szóló törvény (1983) óta létezik, ez azonban nagyban különbözik az EFT-ből eredő háromciklusú képzési szerkezettől.

Az új háromciklusú képzési szerkezet (a 2005-ös rendeletek alapján) egy négyéves első ciklusú alapozó, általános és szakmai képzésen

alapszik (240 ECTS kredit) és a *graduado* diplomához vezet, amelyet először 2008/2009-ben fognak kínálni. Ez a szint az ISCED 5A-nak felel meg. 2006/2007-ben megkezdődött az új, mesterdiplomához és doktori fokozathoz vezető képzések megvalósítása. Jelenleg a mesterképzést egy harmadik ciklusú képzésnek tekintik. Amint bevezetik az új *graduado* képzéseket, második ciklussá válik.

Jelenleg a *Licenciado* diplomások juthatnak be az új mesterképzésekbe és doktori képzésekbe.

A teljes bevezetést 2012-re tervezik befejezni.

Az Egyetemi Koordinációs Tanács, amely összefogja az összes egyetemi rektort és a felsőoktatásért felelős magas szintű köztisztviselőket az Autonóm Közösségek kormányaiban, valamint további, az országos kormány és parlament által kinevezett szakértők is szerepet kapnak benne, közösen fog tanulmányozni egy olyan javaslatot az Oktatási és Tudományos Minisztériummal együtt, amely a szabályozott szakmákhoz kapcsolódó új alapképzési programok listáját tartalmazza. Más programokat, (amelyek nem kapcsolódnak a szabályozott szakmákhoz), közvetlenül az egyetemek fognak javasolni, az Autonóm Közösségek kormá-

nyaival egyeztetve. A Minisztérium hozza meg a végső döntést és fogadja el a listán felsorolt egyes programokra vonatkozó speciális iránymutatásokat (csak a szabályozott szakmákra).

Lesznek „osztatlan” tanulmányok is, amelyekre az új struktúra nem vonatkozik. Ez a helyzet az orvosi, építészeti, fogorvosi, állatorvosi és gyógyszerészeti képzések esetében.

A második ciklust (60 és 120 ECTS kredit között) a magas szintű elméleti vagy szakmai specializációnak szentelik a kutatási tevékenységek és módszerek területén. A program sikeres elvégzésekor a hallgatók mesterdiplomát kapnak. Az egyetemi tanulmányok harmadik ciklusának elvégzése doktori fokozathoz vezet, az akadémiai fokozatok legmagasabbikához, ez adja meg a jogot az oktatói vagy kutatói karrier megkezdéséhez.

Jelenleg létezik néhány lehetőség a szakmai irányultságú ISCED 5B programok hallgatói számára, hogy átiratkozzanak ISCED 5A szakra, áthidaló kurzusok és kreditismerés révén. A minisztérium javasolta e lehetőségek kiszélesítését azáltal, hogy az új struktúrában megkönnyítette és növelte a szakok közötti átjárhatóságot. Mind a második, mind pedig a harmadik ciklusban az egyes egyetemek által meghatá-

rozott módon készítik elő és szervezik a programokat. Az illetékes felelős egység teszi meg a kezdeti javaslatot, és minden egyetem megfelelő bizottsága által nyer végső jóváhagyást. A törvény kifejezetten jelzi, hogy azonos célra, azonos tartalommal legfeljebb egy szak indítható egy adott egyetemen.

A doktori tanulmányokat az 1998-as és 2005-ös uralkodói rendeletek hozták létre. E kurzusok hossza a Bolognai Folyamat reformjainak egyik következménye.

Az új rendszer szerint a doktori programba történő felvételi kérelemhez a hallgatónak rendelkeznie kell egy mesterdiplomával vagy legalább 60 kredittel (egy kurzus) egy posztgraduális programból, amennyiben a hallgató összesen 300 kreditet szerzett előző tanulmányai során. A korábbi *Licenciado* diplomások is bejuthatnak a doktori képzésekbe, amely két év kurzusmunkából, és két év egyéni kutatásból áll.

A felvételi követelményeket és eljárásokat az egyes egyetemek szabják meg. Ha felveszik, a doktori hallgató beiratkozik az egyetemre. A beiratkozás jogot ad a hallgatónak arra, hogy egy témavezető segítségével végezze a munkáját, használja a szükséges erőforrásokat és

teljes jogú hallgatóként vegyen részt az intézmény valamely hivatalos posztgraduális programjában. A doktori ösztöndíjban részesülőkre az egyetemi hallgatókra vonatkozó minden egészségügyi biztosítási jogi szabályozás érvényes rá, csakúgy, mint a társadalombiztosítási szabályok.

A doktori hallgatók két éves ösztöndíjat kaphatnak (beleértve a társadalombiztosítást) és két éves munkaszerződést. Mindkét esetben jár az adómentesség.

AZ új programok megvalósításának át kell mennie az Autonóm Községek és az Oktatási és Tudományos Minisztérium kontrollján. Ez után minden programot kötelezően értékelnek és akkreditálnak. Amint az egyetemek felállítják az új alapképzési szakok rendszerét, joguk lesz nemzetközi és nemzeti közös posztgraduális szakokat indítani együttműködési megállapodások alapján. Ezek a megállapodások fogják meghatározni, hogy kik a felelősök a hallgatói tanulmányi adatok kezeléséért és a hivatalos **közös diploma** nyilvántartásáért és kibocsátásáért, illetve a külön diplomák kibocsátásáért. Az Oktatási és Tudományos Minisztérium minden megfelelő részletet szabályozni fog azért, hogy megkönnyítse e programok kifejlesztését.

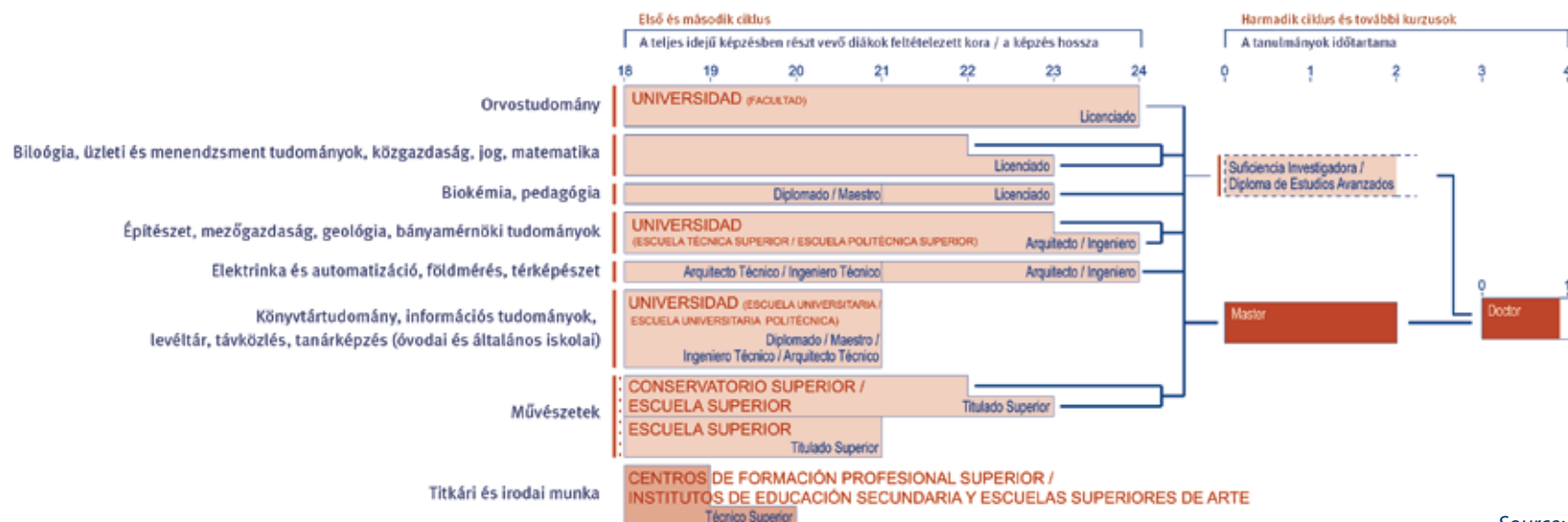
Még nem fogadtak el **Nemzeti Képesítési Keretrendszert**. A munka azonban megkezdődött és 2007-ben bemutatnak egy előzetes javaslatot.

Az ECTS bevezetéséről szóló 2003-as rendelet és a hivatalos egyetemi képesítésekre vonatkozó országosan érvényes fokozati rendszer, kimondja, hogy ezeknek a krediteknek meg kell felelniük a kormány által jóváhagyott hivatalos egyetemi fokozatokról szóló iránymutatásoknak, csakúgy, mint a vonatkozó tanmeneteknek. Az elismert képesítésekhez vezető tanulmányi kurzusokat még mindig spanyol kreditekben tartják nyilván. Spanyolország jelenleg adaptálja a rendszert, úgy, hogy az ECTS-t minden kurzusra, minden szakon belül alkalmazni fogják. Amint az alapképzési szakok új rendszerét létrehozzák, ezt is bevezetik.

2006/2007-től, az egyetemek által kínált mesterképzések is használják az ECTS-t. Jelenleg számos kísérleti projektet valósítanak meg az egyetemi programokkal kapcsolatban.

A régi kreditrendszer (1 kredit = 10 kontaktóra) nem kompatibilis az ECTS-szel.

Az oklevélmelléklet (DS) (*Suplemento Europeo al Título*) egyetemek általi kibocsátásának folyamatának létrehozásáról szóló uralkodói ren-

Source: Eurydice.

ISCED 5A (1. vagy 2. program)	ISCED (6 program)	Felvételi eljárás/a férőhelyek intézményi szintű korlátozása
ISCED 5B (1. vagy 2. program)	További képesítés	Felvételi eljárás/a férőhelyek nemzeti/regionális szintű korlátozása

Van néhány „második ciklusú tanulmányoknak” nevezett szak, amelyek Licenciado vagy Ingeniero képesítésekhez vezetnek. Ezekbe a következő hallgatók juthatnak be: azok, akik elvégezték az osztatlan ciklus első részét (ez az első szakasz lehet, hogy nem annak utolsó képesítő szakasza); azok, akiknek már van Diplomado, Maestro, Ingeniero Técnico vagy Arquitecto Técnico képesítésük; és azok, akik befejeznek egy osztatlan ciklust és megvan a Licenciado, Ingeniero vagy Arquitecto képesítésük.

Néhány szakterületen (biokémia, oktatástudomány, automatizálás, elektronika) nem közvetlen a bejutás a Licenciado szintre, hanem feltételes a Diplomado vagy Maestro diplomásoknak.

A felsőfokú szakképzés (pl. titkársági vagy irodai munka) egy sor szakmai területhez kapcsolódó, különböző hosszúságú modulokra osztott ciclos formativos-ból (képzési ciklusokból) áll.

delet minden országosan érvényes egyetemi képesítésre vonatkozik. A DS-t kérésre és térítésért adják ki, az Autonóm Közösségek rendelkezéseinek megfelelően, spanyolul és még egy hivatalos EU nyelven, amelyet az érintett egyetem határoz meg. Az Autonóm Közösségek egyetemei, amelyeknek van saját hivatalos nyelve, ezen a nyelven is kiadhatják a mellékletet.

Az utóbbi években az Oktatási és Tudományos Minisztérium ösztönző programokat és kísérleti projekteket tervezett és finanszírozott azért, hogy az egyetemeket az EFT-hez igazítsa: 6,6 M€-t 2005-ben és 13.2 M€-t 2006-ban. Ezen felül az Autonóm Közösségek is finanszíroztak más programokat azonos céllal.

Nincsenek ellenőrző és követő intézkedések az ECTS-re és a DS-re vonatkozóan.

A 2001-es LOU-nak megfelelően az egyetemi szakmapolitika egyik elsődleges célja az egyetemi **minőségfejlesztés és -biztosítás** nemzeti és nemzetközi szinten (külföldi spanyol egyetemek). A törvénynek megfelelően az Oktatási és Tudományos Minisztérium 2002-ben létrehozta a Minőségbiztosítási és Akkreditációs Ügynökséget (*Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación, ANECA*).

Az ANECA fő célja, hogy az értékelő jelentések és egyéb jelentések révén hozzájáruljon a tanúsításhoz és az akkreditációhoz, a felsőoktatási intézmények, mint közszolgáltatók teljesítményének a méréséhez. Az Ügynökség meg kívánja erősíteni az átláthatóságot és összehasonlíthatóságot annak eszközeként, hogy javítsa a minőséget és minőségbiztosítást az egyetemeken és ezáltal is segítse azok integrációját az EFT-be. Elszámoltathatósági kritériumokat is meg akarnak állapítani.

Az ANECA 4 fő programon keresztül valósítja meg a tevékenységeit.

Az akkreditációs program a fő tevékenysége. Az Ügynökség ellenőrzi a megadott kritériumoknak és meghatározott szabványoknak való megfelelést, ezáltal biztosítva azt, hogy a képzési eredmények megfelelőek és a hallgatók által elsajátított készségek találkoznak a munkaerőpiac és a társadalom egészének elvárásaival. A program három szakaszból áll, nevezetesen egy belső értékelésből, egy külső értékelésből és egy zárójelentésből. Ennek a folyamatnak az érvényesítésére az ANECA létrehozott egy Nemzeti Akkreditációs Bizottságot (*Comité Nacional de Acreditación*), amelynek a tagjai nemzetileg és nemzetközileg elismert oktatók vagy kutatók, illetve az üzleti

és szakmai szektorok hasonló elismertségű képviselői.

Az Intézményi Értékelési Program a hivatalosan elismert képesítésekhez vezető egyetemi tanulmányokat értékeli, és ennek révén tudja nyomon követni a fejlesztési terveket. Az ebben a folyamatban alkalmazott kritériumok és indikátorok ugyanazok, mint az akkreditációs eljárásban, és szintén három szakaszból áll. A Tanúsítási Program egy külső értékelési folyamat, amelynek a célja az előzetesen meghatározott specifikációknak való megfelelés igazolása. Fő célja a minőség ellenőrzése és egy módszertan bevezetése az egyetemi szakok és szolgáltatások folyamatos fejlesztésének elősegítésére. Az Európai Konvergencia Program célja, hogy előmozdítsa azokat a tevékenységeket, amelyeket a spanyol felsőoktatás európai integrációjának megkönnyítésére indítottak.

Az ANECA támogatja nemzetközi köz- és magánügynökségekkel és szervezetekkel szervezett a nemzetközi kapcsolatokat, és tagja a legfontosabb felsőoktatási akkreditációs és értékelési ügyekkel foglalkozó egyesületek közül kettőnek: RIACES-nek, az Ibero-amerikai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Hálózatnak és

SPANYOLORSZÁG

az ALCUE-nek, a Latin-amerikai és Karibi Közös Felsőoktatási Térségnek.

Az ANECA tagja a Felsőoktatási Minőségbiztosítás Európai Hálózatának (**ENQA**), és 2003 januárja óta az irányító testületben is képviseltetve van. 2003-ban az Ügynökség csatlakozott a Felsőoktatási Minőségbiztosítási Szervezetek Nemzetközi Hálózatához (INQAAHE) és a Felsőoktatási Akkreditáció Európai Konzorciumához (ECA).

2007-es munkatervébe az ANECA belevette a hallgatók bevonását a minőségbiztosítási el-

járásaiba és folyamataiba, pl. az ügynökség tanácsadó bizottságban való tagság révén.

Az ügynökség nyilvánosságra hozza minden dokumentumát, megállapítását, a bizottsági tagsággal kapcsolatos részleteket, és a programjainak a lényegesebb szempontjait a honlapján, az AneQualitas vállalati hírlevélben és más médiumokon keresztül azért, hogy a hatóságok és az egyetemek számára elérhető legyen a szükséges információ a saját hatáskörükbe tartozó megfelelő döntések meghozatalkor.

Az ANECA-n kívül vannak más regionális minőségbiztosítási ügynökségek is néhány Autonóm Községben. Az ANECA-t és az *Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya*t (Katalónia Minőségbiztosítási Ügynökségét) az ENQA szakértői értékelik 2007-ben.

A belső értékelés megfelel az egyes egyetemek értékelési tervének és a II. Egyetemi Minőség Tervnek (*II Plan de la Calidad de las Universidades*), amelynek a céljait most fejleszti ki és népszerűsíti az ANECA.

SPANYOLORSZÁG

Jogi és / vagy hivatalos referenciák

Dátum	Angol kifejezés	Kifejezés az eredeti nyelven	Magyar kifejezés
1998. 04. 30.	Royal Decree No. 778 on the regulation of the third cycle of university studies, the award and issuing of the title of doctor, and other postgraduate studies	<i>Real Decreto 778/1998 por el que se regula el tercer ciclo de estudios universitarios, la obtención y expedición del título de doctor y otros estudios de posgrado</i>	778. számú uralkodói rendelet az egyetemi tanulmányok harmadik ciklusának szabályozásáról, a doktor cím adományozásáról és kibocsátásáról, és más posztgraduális tanulmányokról
2001. december	Organic Act No. 6 on universities	<i>Ley Orgánica 6/2001 de Universidades</i>	6. sz. egységes törvény az Egyetemekről
2002. június	Organic Act No. 5 on qualifications and vocational training	<i>Ley Orgánica 5/2002 de las Cualificaciones y de la Formación Profesional</i>	5. sz. egységes törvény a képesítésekről és a szakképzésről
2003. 08. 01. (2003. 09. 12-től hatályos)	Royal Decree No. 1044 on the establishment of the procedure for issuing the Diploma Supplement by universities	<i>Real Decreto 1044/2003 por el que se establece el procedimiento para la expedición por las universidades del Suplemento Europeo al Título</i>	1044. számú uralkodói rendelet az oklevél-melléklet egyetemeken általi kibocsátási eljárásának kialakításáról
2003. 09. 05. (2003. 09. 19-től hatályos)	Royal Decree No. 1125 on the establishment of the European system of credits and the grade system	<i>Real Decreto 1125/2003 por el que se establece el sistema europeo de créditos y el sistema de cualificaciones</i>	1125. sz. uralkodói rendelet az Európai Kreditrendszer és osztályozási rendszer létrehozásáról
2005. 01. 21.	Royal Decree No. 55 on the establishment of the structure of university education and the regulation of official graduate university studies	<i>Real Decreto 55/2005 por el que se establece la estructura de las enseñanzas universitarias y se regulan los estudios universitarios oficiales de Grado</i>	55. számú uralkodói rendelet az egyetemi oktatási struktúra létrehozásáról és a hivatalos egyetemi alapképzések szabályozásáról
2005. 01. 21.	Royal Decree No. 56 regulating official postgraduate university studies	<i>Real Decreto 56/2005 por el que se regulan los estudios universitarios oficiales de Posgrado</i>	56. számú uralkodói rendelet a hivatalos egyetemi posztgraduális képzések szabályozásáról
	Agreements authorising the implementation of the official postgraduate programmes to obtain the degrees of <i>Master</i> and <i>Doctor</i> for the academic year 2006/07, in the Universities of:	<i>Acuerdos por los que se autoriza, para el curso 2006/2007, la implantación de programas Oficiales de Posgrado, integrados por las enseñanzas universitarias conducentes a la obtención de los correspondientes títulos de Master y Doctor, en las Universidades de:</i>	Megállapodások, amelyek engedélyezik a hivatalos mesterdiploma és doktori diploma megszerzéséhez vezető posztgraduális képzések létrehozását a 2006/2007-es tanévben az alábbi egyetemeken:
2006. 02. 09.	Autonomous Communities of Cantabria and Castilla León	<i>Comunidades Autónomas de Cantabria y Castilla León</i>	Cantabria és Castilla León Autonóm Községei

SPANYOLORSZÁG

Dátum	Angol kifejezés	Kifejezés az eredeti nyelven	Magyar kifejezés
2006. 02. 14.	Autonomous Communities of Madrid and Universities of Deusto, Navarra, Pontificia de Comillas, UNED and Internacional Menéndez Pelayo	<i>Comunidades Autónomas de Madrid y Universidades de Deusto, Navarra, Pontificia de Comillas, UNED and Internacional Menéndez Pelayo</i>	Madrid és Deusto Egyetem, Navarra, Pontificia de Comillas, UNED és Nemzetközi Menéndez Szigetcsoport Autonóm Közösségei
2006. 02. 15.	University of Mondragón	<i>Universidad de Mondragón</i>	Mondragón Egyetem
2006. 02. 22.	University of the Basque Country	<i>Universidad del País Vasco</i>	Baszkföldi Egyetem
2006. 03. 03.	University of the Balearic Islands	<i>Univearsidad de las Islas Baleares</i>	Baleár Szigeteki Egyetem
2006. 03. 21.	University of Extremadura	<i>Universidad de Extremadura</i>	Extremadura-i Egyetem
2006. 03. 23.	Autonomous Community of Galicia	<i>Comunidad Autónoma de Galicia</i>	Galícia Autonóm Közössége
2006. 03. 24.	Autonomous Community of Murcia	<i>Comunidad Autónoma de Murcia</i>	Murcia Autonóm Közössége
2006. 03. 29.	Public University of Navarra	<i>Universidad Pública de Navarra</i>	Navarra-i Állami Egyetem
2006. 04. 06.	University of Zaragoza and Autonomous Community of Valencia	<i>Universidad de Zaragoza y Comunidad Autónoma de Valencia</i>	Zaragozai Egyetem és Valencia Autonóm Közössége
2006. 04. 18.	Autonomous Community of Catalonia	<i>Comunidad Autónoma de Cataluña</i>	Katalónia Autonóm Közössége
2006. 04. 19.	University of Oviedo	<i>Universidad de Oviedo</i>	Oviedoi Egyetem
2006. 04. 21.	University of Castilla-La Mancha	<i>Universidad de Castila-La Mancha</i>	Castilla-La Manchai Egyetem
2006. 04. 25.	Autonomous Community of Andalucía	<i>Comunidad Autónoma de Andalucía</i>	Andalúzia Autonóm Közössége
2006. 06. 22.	University Coordination Council	<i>Consejo de Coordinación Universitaria</i>	Egyetemi Koordinációs Tanács

Honlapok

Egyetemi Koordinációs Tanács: <http://www.mec.es/educa/ccuniv/>

Nemzeti Minősbiztosítási és Akkreditációs Ügynökség: <http://www.aneca.es/>